

І ЯШЧЭ РАЗ
ВУЧЫЦЦА!

Псіхалагі кажуць: дзеці новага часу — асаблівыя. Народжаныя ў XXI стагоддзі не церпяць аўтарытарызму ні ад бацькоў, ні ад педагогаў, хутка распазнаюць маніпуляцыі і адмаўляюць метады «бізуна і перніка» як наогул нядзейсны. Нездарма адзін з гуру педагогікі Шалва Амонашвілі, які шмат выступае з асветніцкімі лекцыямі, у тым ліку і ў Беларусі, настойвае на гуманітарна-асобасным падыходзе — на тым, што немагчыма сілай прымусіць дзіця што-небудзь рабіць, у тым ліку вучыцца, займацца спортам або развіваць таленты, а значыць, трэба дамаўляцца і штораз шукаць кампраміс і згоду.

Аднак для большасці з нас гэта ўсё яшчэ «цудоўнае далёка», і мы працягваем ацэньваць дзяцінства і бацькоўства штампамі: «прафілактычны выспытак часам проста неабходны», «бацькі заўжды лепш ведаюць, што добра для іх дзіцяці», «шумны ў вас хлопчык, нявыхаваны», «не будзеш вучыцца — чалавекам не станеш» і яшчэ тысяча ды адна жыццёвая мудрасць былых вякоў, якая, як і выхаваўчыя метады нашых бабуль і прабабуль, часта проста не падыходзіць да рэалій новага часу.

Канешне, добра было б прачытаць парады аднаго-двух спецыялістаў альбо прагледзець некалькі адукацыйных фільмаў, і — хоп! — ты ўжо ведаеш, што рабіць у любым выпадку, спыняеш дзіцячыя істэрыкі адным позіркам, беспамылкова вызначаеш «правых» і «вінаватых» і маеш імунітэт ад усіх відаў маніпуляцый. Але гэта з вобласці ненавуковай фантастыкі і зборнікаў казак народаў свету. Насамрэч, гатовых, а тым больш універсальных рэцэптаў, якія для ўсіх падыходзяць, не існуе. Давядзецца напружвацца, шукаць, прыдумляць, выходзіць з зоны камфорту, кідаць нібыта неадкладныя справы і быць са сваім дзіцем тут і цяпер, калі ты яму патрэбны, а не калі ты вызвалішся. Не памыляецца толькі той, хто нікога не робіць, таму будучы і пралікі, і расчараванні, і слёзы, і крыўды, і агрэсія (а як навучыцца з ёй спраўляцца і паводзіць сябе цывілізавана, калі ўвесь час не даваць выхаду пачуццям?). І паколькі нікому з нас на выхадзе з радзільні альбо аддзялення загса не выдаюць сертыфікат «кваліфікаваных бацькоў», то вучыцца давядзецца ўсё жыццё...

І ў тым ліку, дарэчы, вучыцца ў дзяцей. Рэгулярна нагадваю сама сабе, што выхаванне — працэс узаемны. Ты крычыш — рана ці позна на цябе прыкрыкнуць, ты падманваеш — не чакай шчырасці ў адказ, ты ціснеш аўтарытэтам — дзіця знойдзе, чым цябе напалохаць да дрыжыкаў і прымусіць лічыцца з тым, што яно — не частка цябе, а асобная чалавека-адзінка. А часам, наадварот, менавіта дзеці сваёй найўнай шчырасцю і верай інтуітыўна задаюць правільны тон, які і нікога не крыўдзіць і прыводзіць да жаданага сямейнага ладу.

Мая малодшая дачка, напрыклад, вынайшла (а мо, падгледзела ў сваёй садкоўскай групе) вельмі дзейсны метады. У любой незразумелай сітуацыі — сварачца на яе бацькі, прыспешваюць, упала, спалыхалася — прыходзіць абдымацца. І, уласна, усё — ці можна крыўдаваць або злавацца на чалавека, які распахнуў для цябе абдымкі? «Адпускае» практычна адразу, і ўсякі канфлікт прагаворваецца спакойна і ўзважана. Хоць, вядома, гэта таксама ніякая не запатэнтаваная парада для ўсіх бацькоў, а метады, які спрацоўвае ў нас, з гэтым дзіцем, тут і сёння. Што будзе праз год, а тым больш праз дзесяць, пакуль нават не загадваю — толькі спадзяюся, мы выхаваем адно аднаго неаблагімі людзьмі.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Тыя, хто побач

«Мы цікавыя адно аднаму ва ўсіх праявах»

І праз дзесяць гадоў пасля знаёмства яны любяць шпацыраваць па горадзе, узяўшыся за рукі

У Вялікім тэатры Беларусі нямала сямейных пар. Вось і харызматычны дырыжор Іван КАСЦЯХІН і чароўная рэжысёр Алена МЕДЗЯКОВА пазнаёміліся менавіта на тэатральнай сцэне. Разам яны ўжо амаль дзесяць гадоў.

А ён па-ранейшаму глядзіць на яе з велізарнай пяшчотай і называе толькі Алёнкай, а яна на яго — з неверагоднай любоўю, і такім цёплым і аб'ёмным у яе вуснах гучыць імя Ваня.

(Заканчэнне на 5-й стар. «СГ».)

Многа — не мала

Тацяна КРАЎЧАНКА:

«ЦЯПЕР Я ВЕЛЬМІ ШЧАСЛІВАЯ!»

«Высокія імкненні гэтых людзей не суадносяцца з канонамі сучаснага прагматычнага свету, дзе ўсё прадаецца і купляецца, а мараль і справядлівасць не каштуюць нічога. Сваімі справамі і ўчынкамі яны замацоўваюць у нашых сэрцах веру ў дабро і чысціню думак», — так Аляксандр Лукашэнка выказаўся пра тых, хто атрымаў сёлета прэмію «За духоўнае адраджэнне». Падчас урачыстага мерапрыемства на сцэну падняліся і прадстаўнікі грамадскага аб'яднання «Беларуская асацыяцыя шматдзетных бацькоў». Арганізацыя атрымала высокую ўзнагароду за значную работу па матэрыяльнай і маральнай падтрымцы шматдзетных сем'яў, рэалізацыю гуманітарных праектаў «Конкурс на найлепшую шматдзетную сям'ю», «Мінскі гарадскі форум маці», тэлепраекта «Родныя людзі». Тацяна КРАЎЧАНКА, старшыня асацыяцыі, была сведкай станаўлення гэтай арганізацыі. Яна расказала нашаму карэспандэнту, як зараджалася сяброўства паміж шматдзетнымі, як яны дапамагалі адно аднаму і разам мянялі стаўленне грамадства.

— Наша арганізацыя зарадзілася амаль 28 гадоў таму. Я засталася адна з дзецьмі якраз тады, калі дзяржава перастала аказваць падтрымку вялікім сем'ям. 1992 год — цяжкі час для ўсіх. Памятаю, хлеб быў па талонах... Нашай сям'і можна было атрымаць два батоны. А што мне было лі тры батоны на пяцых дзяцей? Раз на тыдзень магла атаварыцца ў краме як шматдзетная — з таго, што там было. Але не было нічога! І вось у той няпросты час мая мама сарвала са слупа аб'яву, у якой запрашаліся на сход актыўныя шматдзетныя сем'і. І я пайшла. Вось там і стварылася наша арганізацыя. Тады я жыла ў Фрунзенскім раёне сталіцы. Мы з іншымі бацькамі прыйшлі ў адміністрацыю раёна, і яны нас падтрымалі, паралі з'ездзіць у Наваполацк, дзе існавала падобная арганізацыя. Азнаёміліся з іх досведам і ўжо тут, у Мінску, стварылі статут і абралі старшыню. Ёй стала я. Тады мы не прымалі ў арганізацыю сем'і з трыма дзецьмі, бо вельмі шмат бацькоў выходзіла па 10—15 дзяцей. Да таго моманту, пакуль не быў прыняты Кодэкс аб шлюбe і сям'і. Неўзабаве да нас сталі прасіцца сем'і з іншых раёнаў, і мы пачалі пашырацца.

(Заканчэнне на 2-й стар. «СГ».)